

חינוך לחיים

פרשת וילך

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל"

ומכאן למדנו במס' סנהדרין כ"א "אמר רבא אע"פ שהניחו לו אבותיו ספר תורה לאדם, מצווה לכתוב משלו, שנא' "ועתה כתבו לכם" ולכא' אם אביו הניח לו בירושה מדוע א"כ צריך הבן לכתוב לעצמו?

מסביר ר' יעקב ניימן זצ"ל מורו ורבו של אבי ז"ל שיש הנהגת הבן ויש הנהגת האב!!!
ובעצם כאן התורה הקדושה בא ללמדנו עיקר ויסוד גדול בשמירת התורה.

אצל הבן כדי שלא תהיה שמירת התורה בבחינת "מצוות אנשים מלומדה" ותהיה קיומה אצלו רק מפני שכך היא מסורה לו בירושה מאבותיו – לא כך צריך להיות!!! לא זו דרך התורה!!! שהרי "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים" הורנו חכמינו ז"ל.

תורתנו הקדושה מצווה עלינו "ועתה כתבו לכם" אע"פ שהניחו לו אבותיו. ובזה באה לרמז לנו כי דרך קיומה של התורה אינו סובל "מלומדה", לא זו היא דרכה של תורה, אלא צריך התחדשות תמידית בתוספת הבנה ובתוספת התבוננות בתורה – כי רק כך היא דרכה של תורה!! היבטו של האדם אל התורה כאל דבר עתיק וישן, עלול לגרום כי גם חיי התורה שלו יהיו "מיושנים", חסרי חביבות, משוללים טוב טעמה של תורה. אבל כשהבן – התלמיד יכתוב לעצמו ספר תורה משלו, ויטייג ויעמול ויטרח על מעשה מלאכת כתיבתו עם כל מה שכרוך בה, אז יהיו דברי התורה יקרים וחביבים בעיניו, כאילו היום ניתנו לו מסיני – כפרוטגמא חדשה.

אומרים אנו בתפילה "אלוקי אברהם, אלוקי יצחק, ואלוקי יעקב" מזכירים שם שמים על כל אחד מהאבות – בנפרד!!! ומדוע? לפי שאומנתו ועבודתו של כל אחד מהאבות הקדושים היתה עבודת שמים של "היו בעיניך כחדשים" שאומנם אברהם אבינו מסר ליצחק בנו את כל התורה והאמונה שהוא השיג, אבל מ"מ יצחק לא אמר די בזה, לא הסתפק ב "ספר תורה" ישן שהניח לו אברהם אביו, אלא הוסיף עוד בחביבות בעבודת ה' ועל אשא אברהם אבינו היה עמודו של עולם במידת החסד, הוסיף יצחק אבינו את מידת הגבורה – "פחד יצחק". וכך גם יעקב הוסיף וכתב "ספר תורה" משלו וקנה מדת ה"אמת", ולכן ייחד הכתוב שמו של כל אחד מן האבות בנפרד.

זהו חיובו של הבן לראות את התורה כקניין חדש ולא כערך עתיק הנמסר לו בירושה!!!

מאידך גיסא – החיוב שמוטל על האב והמחנך זה למסור את התורה לבן בדיוק כפי שהיא מצויה בידו ובדיוק כפי שמסורה לו איש מפי איש למן הדור של מקבלי התורה בלי שום סטייה!!!

ומספר ר' יעקב זצ"ל ששמע מפי ה"חפץ חיים" בעצמו את הווארט המפורסם על הפס' "כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו": בדרכו של עולם אם אנו חפצים לדעת על אומן כלשהו, סנדלר או נגר, האם מלאכתו משביעה את רצון בעליה, הרי בידינו לבחון הדבר. אם אנו רואים כי אותו אומן מוסר את אומנתו לבנו אחריו – סימן בידינו כי דעתו שבעת רצון ממלאכה זו, ולפיכך ברצונו להנחילה גם לבנו. אבל אם רואים אנו כי אותו אומן לא מסר לבנו את אומנתו, אלא שלחו ללמוד אומנות אחרת, סימן בידינו כי אינו שבע רצון מאומנתו. וכך אמר ה"חפץ חיים" אם אנו חפצים לדעת ולבחון את מצבנו בשמירת התורה והמצוות, הרי המבחן מסור בידינו אם אנו מנחילים לבנינו אחרינו את דרך התורה ושמירת מצוותיה, סימן הוא שאנו אוהבים את התורה. אבל, חלילה אם רואים אנו אב שאינו מקפיד על בניו שיהיו צועדים בדרכה של תורה, ואינו משקיע מאמץ על קיומו והצלחתו של הדבר, הרי ראייה בידינו כי אותו אב אינו מחבב את התורה.

זהו חיוב של האב וזהו דרך מסירת התורה כנא' "והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב" מסירת והנחלת התורה כמות שהן!! מדור לדור!! וזהו חיובו של האב והמחנך, לשקוד על הדור הבא אחריו שתהא תורתם נעשית מבלי תוספת ומגרעת אלא כפי המסורה לנו איש מפי איש.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com